

MESSIAAN ATERIA 4

Väinö Hotti

(nettikuva)

RISTO SANTALA

18.5.1929 – 26.9.2012

MESSIAAN ATERIA
Kuva ja Sana
GUMMERRUKSEN KIRJAPAINO OY
Jyväskylä 1999

(nettikuva)

Kansankirkkomme ehtoollisnäkemys

Luther näki katolisen kirkon muuttumisopissa piilevän vaaran. Sillä tuettiin väärällä tavalla papiston arvovaltaa, kun vain he kykenivät transsubstantiaatioon eli ehtoollisaineiden muuttamiseen. Toisaalta se oli johtanut myös ehtoollisaineiden palvomiseen. Kuitenkin "me olemme jo pyhitetyt Kristuksen ruumiin uhrilla kerta kaikkiaan". Näin Kristus on "yhdellä ainoalla uhrilla ainiaaksi tehnyt täydellisiksi ne, jotka pyhitetään" (Hebr.10:10-14). Tätä uhria ei tarvitse uusia. Lisäksi muuttumisoppi inhimillisti Jumalan salaisuuden tavalla, joka ei vastannut todellisuutta. Myös Zwingli oli tehnyt Lutherin mielestä kohtalokkaan virheen, kun hän muutti ehtoollisen asennussanoissa sanan "on" sanaksi "merkitsee". Näin älyllinen mietiskely johti rannattomaan mielipiteiden sekasotkuun. Varmaankin Jerusalemin UT:n luennoitsija prof. David Flusser osui arkaan totuuteen, kun hän koko kalvinistisen ajattelun filosofiana ja katolisen ajattelun kemiana. Kuitenkin Jeesus sanoi vain, tämä "on" minun ruumiini. Se edusti uskon asennetta. Lutherille riitti sana "das ist", "se on". Kristus on ehtoollisaineitten "päällä, alla ja sisällä" (85,86).

Kasteen suhteen Luther teki samantapaisen yksinkertaistetun ratkaisun: siinä riitti puhdas vesi ja Jumalan sana. Ehtoollisessa tärkeintä hänelle olivat asetussanat ja

usko. Luther selittää katekismuksessaan anteeksiantamuksesta: ”Syöminen ja juominen eivät tosin sitä vaikuta, vaan ne sanat, jotka tässä ovat: Teidän edestänne annettu ja vuodatettu syntien anteeksiantamiseksi.” ”Mutta joka ei usko näitä sanoja tai epäilee niitä, hän on mahdoton ja kelvoton. Sillä tämä sana, teidän edestänne, **vaatii aivan uskovaista sydäntä**” (86).

Kirkon kriisi on kyllä lähinnä **saarnan kriisi**. Ongelmamme on siinä, että julistus **motivoituisi** Jumalan sanasta käsin. Saarnoissa ja radiohartauksissa on muotina kertoa inhimillisistä kokemuksista ja kirjailijoiden tai runoilijoiden sanoista – siinä ei sinänsä ole mitään väärää. Mutta jos itse saarnassa ei lainata yhtään ainoata Raamatun sanaa, ollaan jo hakoteillä. Joka ainoaan aiheeseen löytyy Kirjojen kirjasta kymmeniä lohduttavia, opettavia ja rohkaisevia sanoja. Raamatun henkilöt ovat kokeneet kaikki ne kiusat, joita mekin kohtaamme. Niihin tulisi syventyä ja niistä tulisi kuulijalle kertoa. Kun Jeesus puhui vuorisaarnansa, Hän ”istui ja **opetti**”. Luther vetosi siihen, että katekismusta tulisi opettaa ”niin kuin isä lapsilleen”. Unkarin kirkossa on uskonpuhdistuksesta lähtien ollut ohjeena, että papisto ei saa saarnata paperista – valmistumisen tulee olla niin huolellista, että avuksi riittää pelkästään aiheen jäsenitys. Tämä on mahdollista vain, jos usko motivoi ja inspiroi julistustamme. Osaammehan me esitellä kalajuttujakin ilman papereita – motivaatio kun on aito. Tietenkin radiossaarnat tekevät siinä suhteessa poikkeuksen, että vain kirjoitetussa saarnassa voimme välttää turhan takeltelun ja sanojen toiston (87).

Nykyään jumalanpalvelusta on yhä useammin ruvettu kutsumaan messuksi. Tämä sana ei sovi mitenkään lähetyskentille, jossa se mielletään katolisen kirkon toimitukseksi. Protestanttisissa yhteisöissä sana ”service” eli ”palvelu”, tai ”Gottesdienst” ja ”gudstjänst” eli ”jumalanpalvelus” kuvaa paremmin kirkkojemme luonnetta. Sanottakoon vielä sekin, että ns. ”ristinkulkueet”, jotka sinänsä voivat olla juhlallisia ja jopa seurakuntaa yhdistäviä, herättävät varsinkin juutalaisten parissa ikäviä muistoja ja miellelyhtymiä. Ensinnäkin ne samaistetaan katolisiin kulkueisiin, joissa ehtoollisaineita palvottiin. Toisaalta juutalaiselle ne muistuttavat ristiretkien vainoista, joissa ristinkulkueilla oli keskeinen merkitys. Ylikorostettu liturgisten tapojen noudattaminen tuo vierasta tulta kotikirkkoomme.

Herätys, jota yleisesti kaivataan, tulee vain Jumalan sanan kautta. Profeetta Malakia sanoo papeista:

”Sillä papin huulten pitää tallettaman tieto, ja hänen suustansa etsitään opetus; sillä hän on Herran Sebaotin sanansaattaja. Mutta te olette poikenneet tieltä, olette opetuksellanne saattaneet monet kompastumaan, olette turmelleet Leevin liiton, sanoo Herra Sebaot” (Mal.2:7-8).

Leevin liitto oli ”pappisliitto”. Jumalan sanan julistajan tulee myös itse syttyä asialleen. Rippipappini Hannu Pietilä lainasi 1940-luvulla usein latinalaista sananpartta: ”Nemo accendit, nisi ipse ardet”, ”Ei kukaan voi sytyttää toista, ellei hän itse pala” (88).

Kun jumalanpalvelusuudistus kiinnittää huomiota ehtoollisen **epikleesiin**, tämä Pyhän Hengen kutsuminen merkitsee sitä, että otamme huomioon Lutherin pyhitystä koskevan kolmannen uskonkappaleen selityksen: ”Minä uskon, etten minä voi omasta järjestäni enkä voimastani uskoa Jeesukseen Kristukseen, Herraani, enkä tulla hänen tykönsä; vaan Pyhä Henki on kutsunut minua evankeliumin kautta, valistanut minua lahjoillaan, pyhittänyt ja varjellut minua evankeliumin kautta, valistanut minua lahjoillaan, pyhittänyt ja varjellut minua oikeassa uskossa; niin kuin hän koko kristikuntaa maan päällä kutsuu, kokoaa, valaisee, pyhittää ja Jeesuksessa Kristuksessa varjelee ...” **Olemme todenneet, kuten kirkon uudistuskomiteakin, että epikleesi ei muuta ehtoollisaineita vaan ihmissydämen.** Tämä Hippolytoksen sanaan perustuva asenne kuvaa kirkkomme ehtoolliskäsitystä (88,89).

”Afrikassa tutustuin Ambomaan evankelista Efraim Angulan kanssa sikäläisiin puimatapoihin. Kuvassamme ryskäämme ”omahanga”- nimistä ”neekerihirssiä” irti tähkämäistään. Sen jälkeen vihneet ja pienet jyvät viskataan ja siilataan tuulella riällisen koritarjottimen avulla.”